

FOGLALAT. Magyarország és Erdély (kinevezések; budapesti napló: Liszt Pesten, játékszinünk ügye 's a t.; a' budapesti jótékony négyesület szem-
beteg-ápoló intézete; m. n. Akad.; szatmármegyei körlevél Kölesy munkái ügyében; komáromi hajóbiztosító társaság; az 1837/8 tanuló iráság szá-
ma hazánkban; szatmármegyei gazd. egyes.; különféle; 's a t.) Portugália. Spanyolország (választási viták; 's a t.) Anglia (a' királynéknak két új
tiszteletje akad; a' parlament jan. 16án nyitandja meg ülését; parlament-felosztási hírek; elegy; 's a t.) Franciaország (Valéo tábornagy 2ik hi-
vatalos jelentése; összeesküvés hírek; jóslatok jövő évre 's a t.) Törökország. Gabnaár.

Magyarország és Erdély.

Ő cs. 's ap. kir. fősége Krticzka János magyar kir. sz. István rend-
kiskeresztesét ausztriai báróságra méltóztatott emelni.

Özv. császárné és királyné ő fősége, mint legfőbb védasszonya a'
csillagkeresztes főnemes rendnek f. é. szeptember 14ikén következő höl-
gyeket méltóztatott a' jeles rendbe sorozni: Maria Antoinette cs.
fő hgnőt; toscanai hgnőt; Maria Karolina Augusztia cs. k. fhgnőt; Adel-
heid Francziska cs. k. fhgnőt; Karolina Augusztia cs. k. fhgnőt; Amália brazí-
liai özvegy császárné ő fels.; donna Januária brazíliai hgnőt, Karolina
Augusztia kétszicziaili k. hgnőt; tová. Andráshy szül. Königsberg-Aulendorf gr.
nőt; gr. Cavriani Teréz szül. Eszterházy hgnőt; gr. Forgách-Dezso Ju-
ditot; gr. Károlyi-Zichy Karolina grnőt; gr. Königsberg-Rottenfels-Pálffy
Fidele grnőt; gr. Lamberg-Hoyos Karolina grnőt; Marczibányi-Kállay
Antoniát, Motesiczky-Pongrácz Janka grnőt; hg Odescalchi-Zichy Anna
grnőt; gr. Pálffy-Erdődy Amália grnőt; gr. Starhemberg-Luzénszky Klá-
ra brnőt; Ürményi-Keglevich Alexandra grnőt; b. Walterskirchen-Zi-
chy Mária grnőt; Wenkheim-Jankovics Sztéfaniát; gr. Zichy-de Ville
Mária marquise-nőt a' magyar-hölgy koszorúból. —

A' pesti és budai jótékony asszonyegyesületek közös szembeteg-ápoló in-
tézetében f. 1839. évben 21. szürkehályogos operáltatott, 's közülök tíz en-
nyolcz tökéletesen viszszereré szemvilágát, kettő pedig tökéletlenül,
's e-csupán egy bocsátatott el gyógyítatlanul, miután a' pupillának összenő-
vése a' hályogszúrás sikerét meghiusította.

Budapesti napló. Karácsoni ünnepink csöndesebben multak
el, mint máskor, részint mivel az idő folyvást kellemetlen és ködös volt,
részint pedig, mivel hangversenyek nem olly nagy számmal adtak,
mint közönségesen szokás különben azon ünnepek alatt, melyek a' szin-
házakat zárva tartják. A' két főváros zenekedvelő lakosi mindazáltal dús
kärpötlást nyerendnek e' hiányért, mert Liszt Fer. a' zongorások dicsőített
királya, f. hó 23ikán csakugyan Pestre érkezék és Festetics Leo grhoz
szállott. Az udvarban a' pattantus zenészkar több művet játszék el, mik
között egy magyart, melyet maga e' nagy művész szerze, a' teremben pe-
dig Beethoven egy septetjét zengék el. Lakománál illy áldomással üd-
vözlé nagyhirű vendégét Festetics gr.: „A' most élő művészek legnagyobb-
bikának!“ A' megtiszteltetett nyájas szerénységgel utasítá el e' hízlelő
szókat, ámbár, mint zongorász, csakugyan teljes mértékben érdemes
azokra. — Magyar színpadunkon, mint mult számunkban röviden érín-
tők, f. hó 21ikén Bartha jutalmaul bérszűnettel „Koszora“ czim alatt
egyveleg adatek; a' játékszíni czédulán csak az előadásban részesülendő
színészek nevei voltak említve, 's így természetesen néző kevésb jelent
meg, mint Bartha sokoldalú használhatósága érdemelte volna, mert
bizonytalanra mikép várhatna magyar színházunk nagyszámu közönsé-
get, midőn egyébkint is csak olly igen gyéren szokott megtelni a' nézőte-
rem? Egyébiránt az egész előadás 3 szakaszra oszlott, az első a' „Ga-
rabonczás diák“ 2ik felvonását foglalá magában, melybe táncz volt ve-
gyítve, a' 2dik „Marót bán“ egy felvonás ut. a' 3ik pedig „Eskü“ dalmü
Iső fnását. Felvonás közben Egressy Gábor „Kont a' kemény vitéz“
czimü balladát szavalá Garaytól, melyet élénk tapssal fogadott a' kö-
zönség; igen kár azonban, hogy annak fiatalabb része szüntelen feszen-
ge és sétált, minek következtében a' versek egy részét jól nem lehet hallani;
talán korunk saját szerű könnyelműségi belyege hozza magával, hogy
komolyabb dolgokra nem szeretjük osztatlan figyelmünket fordítani? Min-
denben jó a' mozgás és haladás, de színházban csakugyan mégis inkább
ajánlhatni vesztégülést vagy állást. Egy részint talán épen e' fölületes
könnyelműségnek is tulajdoníthatni a' dalmüvek mértéküli kedvelését, mert
a' zenezej alatt kényelmesen beszélgethet mindenki szomszédjával és
kedve szerint sétálhat kopogós eszímakkal föl 's alá, a' nélkül hogy va-
lakit háborgatna, 's egyébiránt lelke tehettségét sem kénytelen megerő-
tetni, mivel két füle minden esetre ugy is nyitva van, hogy nyom nél-
kül átröpülhessenek a' hangok rajta. F. hó 26ikán az ünnepi szünet után
„Ludas Matyi“ nyitá meg színházunkat; 27kén „Bartholomeo Caraman-
no“ szomoruját. 5 felv. jöve színpadra. — A' mult héten tartott megyei
közgyűlésen komolyan penditék meg színházunk ügyét, mely részvétlen-
ség miatt azon állapothoz látszik közelíteni, melyben azt Árpádunk találta
fölbredésekor. Ha a' tisztelt részvényesek hazafiságból lemondának is
befizetett pénzükről; ezen bármily dicséretes áldozat sem lenne nagy
sikerü, mert a' színházat nyomó teher sokkal nagyobb, hogy sem illy
egy hazafisági eszköz által gyökeresen lehetne rajta segíteni; 's e'
teher folyvást növekszik, mert a' színházba 's különösen diszítvényekbe
vert pénzmennyiség napról napra vesztü eredeti értékét; az építési költ-
ségek ugyanis annyira meghaladák a' közváarakozást, a' reményelt ada-
kozások pedig annyira az ígéretek és szép remények mögött maradtak,
hogy csak a' legnagyobb szükségét lehetne az építés vége felé födözni,
's e-csupán arról kelle gondoskodni, hogy legalább a' ház maga épüljön
fel, habár a' többi kiegészítő szükséges mellékrészeknek e-csupán tervrajz-
ban kelle is maradniok. Innen származott aztán, hogy a' színházat idő
előtt, azaz mielőtt még elegendő diszítvényekkel és ruhákkal lett volna
ellátva, meg kelle nyitni, mi a' repertoire nélkülözhetlen változatos tarka-

ságát gatlá 's a' közönség, szünetedvén az első ismét szalmatüzi lob-
banás, gyérülni kezdte, és utóbb e-csupán az operákban kezdte ismét fö-
lősszámmal mutatkozni, mert ez újság volt, 's mert ezt mintegy új szin-
ház - megnyitásnak tekinté; innen származott tovább az is, hogy diszít-
vénytart nem lehetvén építeni, a' drága függönyöket 's kärpítőkat eső
és fürgeteg rongálta, vagy pedig összegöngyölgetett állapotban katonák
's egyéb statisták lábai taposák a' színpadok mögött, minek következtében
a' drága diszítvények nagy része tizedét is veszté korábbi becsének, 's
rövid idő mulva ujjakkal leendő pótoltatandó. Színházunk e' szomorú ál-
lapotját csak országos segély és annak megadása után országos ellenör-
ködés útján javíthatni meg gyökeresen, mert sorshuzással kapcsolatban
járó tánczvizalmak, önkéntes adakozások 's a' kéregetés egyéb nemei csak
ideiglen pótolgatnak egy két kisebb hiányt, 's azonkül még nem is épen leg-
jobb világot vetnek a' külföld szeméi előtt haladásunkra és nemzetisé-
günk terjesztésire. Annyi tagadhatlanul bizonyos, hogy mostani állapot-
jában nem képes magát sokáig föntartani pesti magyar színházunk, és
igy a' gyökeres segély azon körülményre nézve is rendkívül sürgető, mi-
vel mindennap öregbül a' teher és mindinkább 's nagyobb áldozatot kivá-
nand azon elhagyatottság, mely mintegy bilincsező átok gyanánt látszik
e' hasznos intézetünkre nehézkedni. — „Hunyady László“, Toth Lőrincz
100 aranyat nyert drámája, e' napokban fölolvastaték, és színészink sze-
rencsés színi hatást reménylvén attól, színpadra hozandják azt, mi annál
örvendeteseb, minthogy az eredeti színművek nagyon ritka vendégek ma-
gyar színpadunkon, és az ott megjelenők nagyobb részét is jobbadán
csak futó látogatók gyanánt pillanthatni meg. — Pücker-Muszkau hg,
miután dec. 20án arab lovait utnak ereszté, maga is karácson napján déltáj-
ban Pozsony felé végkép elutazott Bécsbe. — Európa-csudálja Lisztünk
tegnap déli 12 órakor adá első hangversenyét a' nagy redoutteremben.

Magyar tudós társaság. Az academiaXd. nagy gyűlése f. évinov.
16tól 25éig tartott 9. ülésében végezte el szokott eszt. foglalatosságát; t. i.
különféle könyvkiadási, úgy szótármunkálási és nyelvrégiségek gyűjtése
iránti gondoskodását, a' jutalmak elítélését, új tagok választá-
sát 's több belső dolgai elrendelését. Azokon kívül, mik a' közülésben
előterjesztett 's több hazai lapban megjelent közlési titoknok előadásból
már is tudva vannak, ezuttal még következők tételnek közhírré: I. Az Év-
könyvek 4dik kötete, a' társaság 1837—39ki történetei 's értekezéseivel,
sajtó alá adadni rendeltetett úgy, hogy annak első darabja 1810., a' 2dik
1841ben adassék ki. — II. Köszönet szavaztatott azon testületek 's egyes ha-
zafiaknak, kik a' társaság megbízott r. tagját Döbrentei Gábort magyar
nyelvrégiségek keresésben segítették, 's a' társaság gyűjteményét önmá-
solt v. másolatott darabokkal nevelték, millyenek: gr. Csáky Károly igaz-
gató tag, Czinnár Mór pannonhegyi főapátsági titoknok, Engel Sándor sze-
pes-vgyei főjegyző, Fabriczy János Szepesvgye földmérője, Fabriczy Sá-
muel lev. tag, Fedák Pál jászai conventi jegyző, gr. Károlyi György ig. 's t. t.
Kovács Tamás benedict. főapát, Miskolczy István jegyző, Péczely József r.
t., Pintér Mihály ügyvéd, Richter Aloiz jászai prépost, Sütő József győri
örkanonok, Szidor Antal praemonstrati kanonok, Waltherr László lt., Zsol-
dos Ignác rt. — III. A' magyar színműtár czélirányos nevelésére megbízott
küldöttség jövő academiái évre is meghagyatott munkálkodásában, 's tagjai-
hoz még Gaal József lt. adatott. — IV. Az 1840re kiűrt drámai jutalomra beér-
kezendő vígjátékok megbíralására szavazati többséggel ismét Fáy András és
Schedius L. tisztt., Bajza József, Czuczor Gergely és Vörösmarty Mihály
rendes tagokat bizta meg. — V. A' tagajánlási ívek felolvastatása után választá-
sokhoz fogván a' társaság, köv. tudós hazafiak soroztattak a' társaság tag-
jai közé: 1. Tiszteletű tagok: Deák Ferencz t. bíró 's Zala vgye orsz. követe;
b. Eötvös József, tiszamelleki kir. ker. tábla tisztt. bírāja 's acad. lt.; Stahly
Ignác kir. tan. és egyetemi prof; 2. A' philosophiai osztály vidéki rendes tag-
jai közt Nyíry István halála által támadt üres helyre: Szontágh Gusztáv nyug.
cs. kir. kapitány 's acad. lev. tag; 3. Levelező tag, szám szerint tizenkettő,
u. m. Balla Károly, ns Pest vmegye esküttje, kapitánya 's bíró; Bertha Sán-
dor, hit. és acad. rendes ügyész 's bíró; Briedl Fidélt, sz. Benedek rendbeli
aesthet., paedag. és diplom. prof. Bakonybélben; Csatsko Imre, győri acad.
törvényprofessor 's bíró; Erdélyi János, nevelő; Garay János; Horváth Mi-
hály, philos. dr., váczai megyei áld. pap 's nevelő; Kiss Bálint, esperes és
szentesi ref. pred.; Kiss Ferencz h. ügyvéd 's bíró; Lukács Móricz. Pest vme-
gye aljegyzője 's bíró; Szabó István guszonai plebanos; és Vécei József,
debreczeni ref. colleg. philos. prof. — VI. A' társaság pénzügyjteményének
a' köv. academiái év lefolytatásában rendezése és felállítására határozatott. VII.
A' könyvtárt e' gyűlés alatt nevelték: b. Jósika Miklós Regényei 1—3 (2ik
kiadásban) és 9—12 kötetével, Bocsor István pápai prof. latin nyelvtudo-
mánya első kötetével, és Péczely József prof. 's r. tag. néhány érdekes alkal-
mi munkáskával. VIII. A' kéziratár számára Stettner György rt. b. Amade
László kilencz rendbeli eredeti leveleivel kedveskedett. — IX. A' természetiek
tárat Kubinyi Ferencz bíró és Zipser dr. prof. egy magyarországi orycto-geo-
gnosiai gyűjtemény 2dik századával nevelték. X. A' régiséggyűjteményhez:
Karácson Mihály lt. Buda, Vác, Komárom és Győr városok régi olajképeik
ajándékával járult. — Az igazgató tanács tagjai a' fenálló országgyűlés miatt
elegendő számmal meg nem jelenvén, csak tanácskozó ülés tartott, mely-

ben előképen egyedül az elhalaszthatatlan tárgyak intézettek el. Pesten, a kisgyűlésből, dec. 23. 1839. Dr. Schedel Ferencz, titoknok.

Szatmár vgye f. h. első felében tartott közgyűlésében azon előfizetési jelentés, melyet Kölesy Ferencz minden munkáiról b. Eötvös József, Szalay László és Szemere Pál hirdettek ki, szőnyegre hozván, oly indítvány tétetett: in képen azon hűv buzgalomhoz, melyet e megye közönsége Kölesy Ferencz emlékezte iránt minden alkalommal bizonyított, méltó és egyszerűsággal a literatura virágzását előmozdító lépés lenne, ha e vállalat az ország minden törvényhatósági körlevél által tétetnének figyelmessékké. A szatmári RRdek örömmel ragadák meg ez alkalmat, egy a literatura ügyében teendő lépés által egyszerűsággal Kölesy Ferencz iránt azon hazafi részvételt tanúsítani, melyet az ő emlékezte a RR keblében mindenkor teljes mértékben bírt fog, miglen e megye álland. Ennek következtében a szóban forgó vállalatnak nyomatott körlevél által az ország törvényhatóságának — ide értve a sz. kir. városokat is — leendő ajánlatását egyező akaratban nyilatkozó buzgósággal elhatározták. A körlevél Kovács Agoston első aljegyző szerkesztése szerint így hangzik: „Német. stb. Az ide mellékelt előfizetési jelentésből láthatni fogják Nagyságok, b. Eötvös József, Szalay László és Szemere Pál hazánkfiak minő módon és vállalat mellett bocsátandják világ elibe egy év előtt a hazaköz-fájdalmára elhunyt Kölesy Ferenczünk minden munkáit. Ohajtottuk mi e vállalatot, s örömiakra vala, midőn az mai napon szőnyegünkre jutott; s mivel mind koszorúsán elnyugodt atyánkfia emlékezetét sziveinkben hordozzuk, mind nyelvünket és literaturánkat, melynek ő kétségkívül egyik főhajója volt, előmozdítani ügyekezünk: kettős kötelesség által indítatva, bizodalommal és barátság-gal szólítjuk fel Nagyságokat, hogy a szóban forgó vállalatot szokott buzgóságuknál fogva előfizetés által pártolni és pártoltatni méltóztassanak. Mi a hazafiaság gondolatában hisszük, hogy kedves dolog lesz Nagyságok előtt e vállalat pártolása által nyelvünk virágzását munkálni, s ugyanakkor örökösében is jutalmazni nagy emberünket, nem feledvén, hogy ő olly kor koszorúsa, melyben az irói pályán minden lépés áldozat vala. Kik egyébiránt stb.”

A komáromi biztosító társaság kisgyűlése az évenként történni szokott pénztári számolásnak az erre kinevezett küldöttség általi vizsgálatára 1840ki febr. 3kát, a közgyűlés időhatárául pedig ádikét tűzvé ki; az eddigi határozatlan szavazás pótlásul azt rendelé, hogy az ezen közgyűlésre személyesen meg nem jelenhető részvényesek, kik az igazgató tisztet választásában részt venni kívánnak, az általok választandó személyek neveit esután saját kezökkel írt, lepecsételt és bérmentes levelekben megírni ne terhelhessenek.

A szatmár-vármegyei gazdasági fiók-egyesület alaprendszabályi szerint f. e. dec. 10én N. Károlyban tartott tisztújító közgyűlésen titkos szavazás útján első elnök: Fekete Márton, második Rába István választott; főjegyzővé Horváth Dienes, aljegyzővé Brezanóczy Lajos, pénztárnokká Preisz Károl; igazgató-tagokká Becsky József, Degenfeld Pál gr., Eötvös Mihály, Gabányi Sándor, Gerzon Ferencz, Korda Lőrincz, Kovács Lajos, Laner Antal, Luzenszky Aloiz báró, Nagy Ignác, Ujfalusy Miklós s Tollay Tamás. Ez alkalommal a h. gazdasági egyesület „Mezei Naptrá” című kalendáriomából 300 példány rendeltetett szegényebb sorsú gazdák közötti kiosztás végett hozatni. — T. Hontmegye Rendei az említett kalendáriomból szinte számos példányt rendeltek a nemesi pénztár költségvetni, olly végre, hogy azok ismertetésül a helységek között a járásbeli tisztviselők által ingyen osztogattassanak ki.

(A tanuló ifjúság száma hazánkban.) Mult 1838iki iskolaévben következő volt a tanuló ifjúság száma hazánkban: a pesti tud. egyetem-ben 1371; a pozsonyi kerületben 12306, különösen: a pozsonyi akademiában 243, esztergomi érseki lyceumban 106, váci püspöki lyceumban 130, nyitraiban 11; továbbá, 21 gymnasiumban (Breznobányán, Kapronczán, Kalocsán, Körmöczbányán, Kecskeméten, Budán, Léván, Beszterczebányán, Nyitrán, Pesten, Pozsonyban, Privigyén, Rozenbergán, sz. Györgyben, Selmeczen, Zsolnán, Esztergomba, Szakoleczán, Trencsényben, Nagyszombatban, Vácson) 4738, és 31 elemi iskolában 7078; a győri kerületben 11301, név szerint, a győri akademiában 225, a pécsi püspöki lyceumban 272, a szombathelyiben 107; továbbá 17 gymnasiumban (Baján, Kanizsán, Komáromban, Kőszegen, Kaposvárott, Keszthelyen, Győrött, Székes-Fehérvárott, Szabadkán, Mohácsos, Pápán, Pécsen, Szombathelyen, Sopronyban, Tatán, Veszprémben, Magyar-Ovárott) 3872, és 20 elemi iskolában 6825; a kassai kerületben 4073, különösen a kassai akademiában 318, az egeri érseki lyceumban 385, a roznysai püspökiben 64, és 13 gymnasiumban (Egerben, Kassán, Szebenben, Eperjesen, Félégyházán, Gyöngyösön, Jászberényben, Lőcsén, Miskolczon, Podolinban, Rozsnyón, S. Ujhelyben, Ungvárott) 3306, a 49 elemi iskola növendékeinek száma nincs tudva; a nagyváradi kerületben 3075, jelesül a nagyváradi akademiában 229, a szegedi lyceumban 235, szatmári püspöki lyceumban 117, és 9 gymnasiumban (Aradon, Debreczenben, Nagykárolyban, Nagyváradon, Nagybányán, Szatmáron, Szegeden, Szigeten, Temesvárott) 2492; a 15 elemi iskola növendékeinek száma fájdalom! szinte nincs tudva; a zágrábi kerületben 1535, és pedig a zágrábi akademiában 192, a diakovári püspöki lyceumban 18, a szegniaiban 11, és 6 gymnasiumban (Eszéken, Károlyvárosban, Fiumében, Pozsegán, Varasdon és Zágrábban) 1314; a 21 elemi iskola növendékei száma nincs tudva; ha azonban a főnebbi két kerület szerint számítva minden elemi iskola növendékei száma csak 250re tétetik is, tehát 85 illy iskolában bizonyosan legalább 21550 gyermek nyert oktatást; következőleg hazánk valamennyi nevelő intézeteiben, s különösen 1 tud. egyetemben, 5 akademiában, 11 lyceumban, 66 gymnasiumban és 136 elemi iskolában összesen 55211re ment a tanuló száma. A protestans és jelesül helv. vallásuak iskoláiról csak következő hiteles adatok tudvák: a debreczeni collegiumban tanult 470 ifju, a dunántuli superint., s névszerint a bari kerületben 1119, drégely-palánkiban 792, pápaiban 2606, peremartoniban 3052, őrségiben 983, komáromiban 3521, somogyiban 2622, tataban 2510, és veszprémben 2359, összesen tehát 20034. —

KÜLÖNFÉLE. Felsőbányán, nov. 23kán ritka szépségű tünemény mutatkozott esti 8 1/2 órakor az égbolt keleti részén. A légkör nedves gőztől tökéletes tisztasága mellett, az ég teljesen be volt borulva: midőn egy hirtelen támadt csipős éjszaki szellő a vastag felhőburkot megszakasztván, a tündöklő púpholdat (gibbus) láttatá a sötétkeék égfenéken, az ikrek szomszédságában. Éjszaka felől mozdulatlan állott a tömött szürke felhők falzata, tökéletes félkör-

rel szegvén ez oldalról be a nyiladékat, mintegy 20nyi félátmérőjével, melynek középpontját a hold képezé. E félkör-íven leheté látni a legpompás holdudvar hajlatát, a szivárvány tisztán megkülönböztethető hét színével, olly eleven-ségben, hogy még a mögötte alakult mellékudvar is a napi főszivárványok legszébbikét majd fölülmulá, sőt a távolabb álló harmad és negyedudvar képzésére is elég szilárd festéket kölcsönöz. Megjegyzésre méltó, hogy a színek közti különös erőben mutatkozott a kék szín család (viola, mélykék, kék); holott, mint tudva van, a holdnak mind átellenes, mind körüli szintüneményibe (szivárványiban s udvariban) majd egyedül a sárga szín család vagy xanthus, s az is leg többször halványba fajulva, szokott megjelenni. Dél felől, hol a boru sebesen és szabálytalanul foszlott, az udvarok nem voltak kiegészítve: de egy hátrább maradt felhőtöredék egészen zöld színnel volt besugározva, mi igen ritka, s leginkább csak tengerek szomszédságiban látható, s mint hiszik, ugyanazokkal egybefüggő jelenet. A természetbuvárok itéljk meg: vajjon mind a tünemény sokszorossága, mind a kék szín nagyobb kifejlődése, mind amaz egyes felhő zöld festéke, nem a hófellegek tetemes sugártörési hatalmából magyarázható e? (mert másnap csakugyan hó esett) olly forma viszonyban állván a hópelylek kristályának sugártörési ereje az esőesőppekéhez, mint vevéhez a esillan-kő. Azonban mindinkább tisztulván a déli ég, megmozdult éj zakon is a tüneménynek alapul szolgáló félkörű fellegesortozat; a színek előbb halványodtak, majd összefolytak; s midőn Orión kiölté a boruló ragyogó vállait: a gyönyörű látvány nem vala többé. Tartott az egész, utóváltozatival együtt, mintegy tíz perczig. Ath. — A Therezianumban fels. Urunk koronájhoz tartozó minden ország jelesb magzatiszám szerint 171en (köztük 26 magyar) minden szükséges tudomány, nyelvek (francia, angol, olasz, magyar, cseh és lengyel) rajzolás- és egyébtéti gyakorlatokban képezetnek most. Bold. atyá-kódó fejlődésük, és hogy hazánk szép reményű sarjadéki anyanyelvüket ne felejtjék e, vagy hogy, kik abban még járatlanok, azt megtanulják, már azelőtt gondoskodának annak eszközölhetéséről, oda ügyes magyar nyelvtanítókat rendelvén. Most dícsően uralkodó fejlődésük pedig, öket hogy a magyar nyelvben folyton gyakoroltassanak, 1836tól fogva két magyar nevelő által a kegyes szerzetből vezetetni kegy. határozá; s hogy a magyar törvénytanulók historia pragmat., statistica s a magyar törvény minden ágában oktattassanak, 1839ki nov. 17kén két rendes tanítót kinevezni méltóztatott, hogy így honunk javára mint annak idejében minden hivatalokra alkalmaztathatók, szélszerűleg képezethessenek. — Erdélyi hazánkfia Baló István ur, közjőért buzgó lélektől vezéreltetve, újví ajándékkal a köv-alapítványt teszi az erdélyi magyar és székely nemzetnek: Miután fekvő s fölkelhető javait összeszámította, összes vagyonát 20,000 vfrtot érőnek találta. Mi lly summa tizedét közjónak szánta áldozatul olly fölött mellet, hogy a felajánlott 2000 ft egyik fele fordítassék egy dolgozta tó házára, s a másik fele a tó házára, s hogy e célja hamarabb sikerüljön, felszólítja minden honfűrt, miszerint példáját követve, az ő — e célra ajánlott — 1000 ftját pótolják olly szerű summává, mekkora e cél-létesítésre kívántatik. E dolgozta tó házában, ha valaha létre hozatik, munkát kapnának 1110 bér mellet minden időben azok, kik ott dolgozni akarnának; egyszerűsággal az utcai koldusok, munkátlan eseldek stb., az illető rendőrségek s gazdák által ide küldtven, az itteni előjárók által mester-ségekre tanítatnának s munkatételre szorítatnának, s főként ez utóbbiak csak akkor bocsátatnának ki az intézetből, midőn henyesegekről elszakadnak kétségte-len jeleit adák. A másik 1000 ftot érdeklött hazánkfia egy gazdasági képező-intézet alapítókéül ajánlja, hasonló honfűrtai együttadkozására számítva. Ha szabad javaslatul előterjeszteni ohajtasunkat, jobb lenne, ha B. I. ur felajánlott 2000 ftját csak egy (hármelyik) célra fordítná, így szándékának annyival korábban s bizonyosabban láthatná ő és a haza gyümölcsét. — Bajmőczon néhány hét előtt egy molnár féltékenységből agyonlövő nejét, vagy legalább gondolá, hogy agyon lötte őt; mert a nő eszmélet nélkül rogyott össze, midőn reá lövő puskáját. A gyilkos Othello megbánta tettét s azonnal nyakát szegé magának és meghalt, neje pedig szerencsésen fölgyógyult. — Zólyom és Beszterczebánya közt vonuló uton mintegy 10 éves pórtiu épen a Csernoblato koresma mellett hidon akart átmenni, midőn morogva látá közelíteni egy óriási medvét. A ftu azonnal a befagyott folyamra menekvék; de a talpas oda is követé őt; azonban gonoszul járt, mert 3 mázsányi súlya leszakasztá a jeget, s életével kelle adózni a gonosz szándékaért. — Tata-tóvárosban f. h. 19kén reggel egy fiatal házaspárt halva letek hálószobájokban, mely igen be volt fűtve, s egyszerűsággal megrakva vízes ruhákkal. —

Portugália.

Lissabon, nov. 18. A portugál lapok ismét telvék az angol kormány a portugál kormány iránti jogszerűtlen viseletével, miket újlag a Howard de Walden l. s Ribeira de Sabrosa b. s minister-elnök közti levelezés bizonyít. Howard l. tudatá a portugál kormányfival, hogy az angol kormány, a tőle kárpótlásul járandó 3635 font stg. illetőségét azon egyedek közt határozta felosztatni, kiknek követeléseik vannak a portugál kormányfival. Ha egyébként még ezen is a kölcsönös követelések rendszerezéséből kislőne, hogy az angol kormány a portugálnak tartozik, úgy e tartozás is hasonló még hátralevő adósságok kifizetésére fordítatik. Továbbá kívánja az angol kormány, hogy a portugál külön biztosságot nevezzen ki Londonban, mely az angol katonaság különféle véleményit vizsgálja meg, mit ha részéről elmulasztana, kénytelen leendő az angol kormány tulajdon tetszése szerint a portugál kormány költségre azt kinevezni, melynek ítélete eldöntő fogna egyszerűsággal lenni. Tagadhatlan, hogy illy nyilatkozás olvasásánál épen nem esoda, ha a legméréskeltebb portugál is fellázad az angol kormány s általán az angolok ellen. Egyébként Palmerstonnek e mellett úgy látszik egyéb szándéka nincs, mint az angol kormány erejének éreztetése, s annak megmutatása, hogy a portugál kormány a politikai világban jelentőséggel nem bír, s neki mindabban meg kell egyeznie, mit az angol határoz. De az angol kormány ezen viseletét nemcsak portugálok, hanem nem-portugálok, sőt józanabb angolok is helytelenítik. Ribeira de Sabrosa válasza, mely méltóság- s mérsékeltjes, szinte közre tétetik. Többek közt így hangzik: „A portugál kormányt semmi sem leheté meg inkább, mint az angol kormányt nem-tulajdona iránti szabad rendelkezése, melylyet maga Palmerston l. a portugálnak vallott. Ez azonban hasznátul azt fel nem vevé, hanem azon adósság-lerovásra engedé át, melylyet az angol kormány a portugálon követelhet, s e határozatát Palmerstonnal tudatá. Miután a portugál kormány már e pénzzsummáról rendelkezett, épen nincs jogosítva az angol kormány amannak megegyezése nélkül azt olly magányos személyek kielégítésére használni, kiknek követeléseik gyakran alapnélküliek. Bacon tábornagy 1837ben fogatott el, miután közösen háborítatástól leheté félni. Ugyanő Portugáliát azonnal elhagyni határozá, mihelyt ez neki tudtál adaték. Semmi ürügy alatt

kárpótlásul ez ellene használt eszközök miatt 1000 fontot nem követelhet, sőt halásnak kellene a portugál kormány iránt lennie, hogy vele szigorúbban nem bánt, 's olly időben, midőn Lissabon ostromállapotban vala, őt halálra nem ítélé. Szintolly kevés joggal követelhetik az Echo hajó tulajdonosi a kárpótlást, miután e hajó a d. Miguellel folytháborúnak véget szegte 's így a vianai révben horgonyt vete; a hajó azonban nem mutathatta elő azon irományokat, mik semlegét bizonyították volna, 's így a tengeri törvények szerint elítéltetett. Mi továbbá a két hajósegenyt illeti, azok dohány-csempészetten kapatván törvényesen ítéltettek el, 's így épen nem követelhetnek kárpótlást. John Milley Boyle végre nem kevesbet mint 6000 fontot kíván kárpótlásul, miután oktalan volt a migueli sergen át Portóba utazni, hogy ott d. Pedrohoz csatlakozhassék. Előre vala látható, hogy a migueli csapatok elfogják 's Portugáliából később kiutasítatik. Ezáltal úgy mond nagy kártszenvede a caldasi utvállalatokban, mikkel, mielőtt még elfogák ezen politikai zavargások miatt, felhagyott. Miután az angol kormány azon 3635 fontot, melyet a portugál hitére 's hűségére bizott, a fennevezett egyedek közt önkényesen 's igaztalanul kiosztotta, ennek következtiben alulirt ünnepélyesen ellenmond e' tettnek, mint minden illynemű további fizetésnek is. Mi a megfizetett summát illeti, az pótlékfizetésül szolgálhat azon nagyobb adósságnak, mellyel ez az angol kormánynak tartozik. Mi pedig a Londonban kinevezendő biztosságot illeti, melly a különféle személyek követelésit venné vizsgálat alá, annak csupán Lissabonban van helye, hol minden szükséges felvilágosításokra szolgáló eszköz kéznél van. A portugál kormány tapasztalásából merített okok miatt sohasem ismer el olly biztosságot, mellyet az angol kormány egyoldalulag nevez ki 's így saját ügyében bírószkodik. Azon hír is terjeng, miszerint Beresford lord is egy millió cruzado iránt tön követelést az angol kormánynál. Ha ez így tart, 's az angol kormány minden követelést elfogad, úgy a szegény portugálokna még ruhájok sem marad. Palmerston l. kíméletlenül viseltetik a portugálok iránt, csupán azért, mivel ezek nem akarnak többé az angolokkal még olly kereskedési szerződésre sem lépni, melly főleg az angoloknak kedvezne, mint az ezelőtt történt. Illy körülmények közt nem volna meglepő, ha az angol kormány az azori szigeteket 's Madeirát azon ürügy alatt elfoglalná, hogy hitelezőit kielégíthesse. Ez Portugáliára nézve a leglealacsonyított csapás lenne. Ezen levél, mint azonnal észrevehető, a Lissabonban készülő minister-változás előtt vala írva; mind a mellett is a két cabinet közti ellenkezést világosabban adja elő, mint az angol lapok. Az angol Globe erről így ír: „A történetű minister-változás Portugáliára nézve a legfontosb hasznokat reménylleti; mert mihelyt az anarchisták a kormányról lelépnek, a rend és csend helyreállítható, a törvények életbe léptethetők, élet és vagyon biztosítva, rablók és gyilkosok nem számolhatnak pártoltatásra. E változás egyszersmind az Anglia és Portugália közti barátságos viszonyokat visszaállítaná, miután az új kormány, melly kétségkívül jeles férfiakból állítatik össze, sietne az angol hitelezőket kielégíteni, 's így az Anglia részéről majd szükségké vált erőszakú rendszert mellőzné, mellyet Sabrosa minister-elnök viselte naponként sürgetőbbé tön.

Spanyolország.

(Espana gr. végnapjai.) Espana gr. már többé nem kétséges haláláról következőleg ír a Commerce egyik perpignani levelezője: „Mihelyt don Carlos francia földre lépett, azonnal nyilványítá Espana gr., a cataloniai tigris, mikép őt a nép nevezni szokta, hogy a cataloniai junta ezentul független és felsőségi joggal bír, míg Vdík Károly fogva leend Franciaországban. De a hatalmas junta első független tettének súlya magát a gróftól illeté. Cuarrasban ugyanis parancsot kapott a juntától Aviában megjelenésre elnöklés végett a junta fölött. A gróf segédestül 's négy katonával azonnal teljesíté a meghívást. Az aviai palota elibe érkezvén 60 juntaört láta fegyverben, mi annyira fölébreszté gyanuját, hogy segédjének sugya parancsot adott Bergából lovasságot hozni; midőn azonban ez utóbbi a palotát elhagyá, esöndesen elfogá őt a junta őrség. Ez alatt Espana a terembe lépett 's elfoglala az elnökszékét. A junta tagok közt mely csönd uralkodék. Midőn Espana tudni akará az ülés indítóokát, ünnepélyesen fölolvastá a titkokat azon junta határozatot, melly a gróft megfosztá parancsnoki rangjától. Meghökkenve csak azt tudá felelni Espana (időt kívánván nyerni), hogy kész a junta parancsának engedni. Midőn azonban kardját kérék tőle, fenyegető szavakkal rántá azt ki hüvelyébül; de Ferrer, a junta titkoknok, felvont pisztolyt tartá mellére, és Espana csakugyan minden ellenkezés nélkül átadá kardját, csupán azon egy kedvezést kérvén ki magának, hogy szabadlegyen Bergába utaznia, családi viszonyi elintézése végett. A junta nem teljesíté kérelmét, hanem néhány ór által Franciaország felé kísérteté őt. 'S mivel Campredon és Ripoll felé nem mere menni, félvén, hogy ott elkövetett vérengzése miatt veszély érendi életét, tehát az ur g e l l i völgynek vevé utját kíséretesül. Azóta senki nem látta őt többé. Kisérete egyenkint tért vissza Aviába, hol kérdőre vonatván, mindnyájan egyhangulag azt állíták, hogy a negroi szorosban megtámadák őket az alkotmányosok, melly csatában életét veszté a gróf. A geronai lap következőleg egészíti ki a Commerce magányos levelezője tudósítását: „Oct. 24ikén kötözve vivék el erős kíséret mellett a cataloniai tigris. Organa vidékin három napig rejteneztek őt, minden éjjel legnagyobb titkolózással változtatgatván a tartózkodási helyét. Végre oct. 31dikén titkon oda érkezék Ferrer, a junta titkoknok, mire éji 10 órákor Casellasha vivék a tigris, hol ismét mely titokban 3 napot kelle töltenie. Ez alatt Ferrer sokszor megfordult Casellas és Organa közt, 's úgy látszék, hogy titkokokat akartak kicsikarni a junta tagok a fogolytul. Nov. 3ikán azonban tovább vitték Espanát, 's azóta többé semmit nem hallottak róla, míg végre nov. 5ikén Segre folyamban lelék meg haltszét. — A National levelet közöl Armand Marrastól Barcelonából, nov. 20ikáról, mellyben ez jelenti, hogy munkálkodása közepett beteg hitvese

oldalánál, rögtön megrohanák őt rendőrbiztosok 's alguazilek, kik minden iratit megmotozák, 's mint foglyot a föllegrárba vezetni akarák; végre mindazáltal megelégtültek azzal, hogy két rendőr felügyelése alatt lakásán maradhasson, azon föltét alatt, hogy fizetni 's táplálni legyen köteles az öröket. E' titkos fogsági állapot fíz napig tartá, míg egy ugyanazon vendégfogadóban lakó francia véletlenül megtudá nevét, és a barcelonai kereskedőket arra bírá, hogy kezesség által kiszabadíták őt. Megtudá ezután A. Marrast a főkapitánytól, miszerint elfogatása Madridból érkezett parancs következtében történt, olly meghagyással, hogy elfogatván őt, ha nála gyanus iratok találtnak, tartóztassék le, ellenkező esetben pedig vitessék azonnal hajóra. Most szabadon járhat ugyan a városban A. Marrast; de mihelyt hitvese állapotja engedendi, azonnal el kell hagynia Spanyolországot. Egyébiránt a barcelonai francia consul ellen keserűn panaszkodik Marrast. —

(Választási viták.) Madrid, nov. 30ikán: „Mind a két párt hatalmasul készül a választásokra, 's valamint a föllengősdiék, úgy a mérsékpártiak is gondoskodtak már választási biztosságokrul; az előbbieket Arguelles vezérli. A politikai meghasonlás mindinkább 's nagyobb hézagot von a nemzetben uralkodó pártok közt; mérsékpártiak 's föllengősdiék nyílt háborut üzentek egymásnak, 's az előbbieket a carlosiakat szőlítják föl segélyre, vagy is legalább minden áron békére szeretnének velök lépni; az utóbbiak ellenben szorosban egyesültek a radicalokkal, 's a legközelebbi választások határozottan fogják eldönteni, mellyik párthoz hajlandó a győzelem. Mig így az ország lecsöndesített részében is emésző féreg pusztít, addig azon helyen, hol az ellenséges hadak egymással szemközt állnak, legiszonyubb inség csattogtatja szárnyait és sir szélire juttatja a népet; különösen pedig az élelmi szállítások olly terhesek már, hogy a nép teljességgel nem képes megfelelni a két sereg kívánatinak, mit a durva katonaság természetesen legvérengzőbb zsarlásokkal viszonz; csupán Oraa tábornok maga 22 ezer igás barmot szede'ett el a néptől, melly utolsó tehenét 's öszvérét is kénytelen volt átengedni, holott jól tudja, hogy rossz idő, erőszakos meghajtás, és szük artás néhány hét mulva bizonyosan örökre nélkülöztetni fogja vele keservesen szerzett tulajdonát.

Anglia.

(Palmerston házassulónak hírlík. Elegy.) Jól értesült körökben tudni akarják, hogy Palmerston l. völegény 's boldog neje özvegy Cowper gró leend, Melbourne közel rokona. A jövő parlamenti ülés alkalmasint még február vége előtt el fog oszlatni. — A lichfieldi püspök, Buttler Sámuel, meghalt — A newporti vizsgálatok 's vallások már végökhez közelitnek. Az ottani hatóság fenyegető levelet kapott, mellyben több undok kifejezés után e' szók fordulnak elő: „Te kigyó és sarkány-fajzat, miért törekedtek Frost élete ellen? Megölhetitek ugyan őt; de ne feledjétek a hatalmas milliókat. Sámsonok léteznek Cambriában és rókák járnak az utcákon. (Ez utóbbi kifejezés hihetőleg gyujtogatásra céloz.) Ha ti elkerülitek is a vészes boszut; de vannak gyermekitek. Ne feledjétek, hogy Emmet fölbasztáték ugyan; de Norburny életét lövés végzé. Gondoljátok ezt jól meg, ocsmány filiszteusok, és legyetek bölcssek, míg ideje van.“ — Az O'Connell-adó-beszédre dec. Sika van kifizve. Kerry-megyében egyszerre 200 katolikus tért protestans vallásra. —

(A parlament jan. 16kán nyitandja meg ülést. Fontos engedvény a keleti ügyben.) Dec. 9dikén titkos tanácsi gyűlés volt a királynénál Windsorpalotában, mellyből körirat bocsáttaték közre, melly a parlamentet január 16ára a fővárosba idézi. E' határozat következtiben még ugyanazon nap következő körlevelet intéze Russell a' m nisterpárti követekhez: „Miután a parlament összeülése csütörtökre jan. 16kára van határozva, tehát bátor vagyok Önt az alsóházban e' apon megjelenésre fölszólítani, azon megjegyzéssel, hogy mindjárt a megnyitás után legfőbb fontosságú és országos érdekű tárgyak jövendnek vitatásra. Russell.“ — Legközelebb azon fontos újsággal érkezék Londonba hírnök, miszerint a moszka czár kész az angol és francia lobogót Marmora tengerbe bocsátani, ha az orosz hajóhad szabadságot kapand Konstantinápoly alá vitorlázni és a többi nagy hatalommal egy-értelműleg segítségül lenni a portának. Ez azonban csak igen rendkívüli esetekben fogna történetni, mivel általányosan valamint a dardanellák, úgy a Boszpor is minden nemzet hajóhadai előtt folyvást zárva maradnának. E' szerint tehát végre csakugyan valósult az, mit eddig minden oldalról kétségbe akartak vonni. Palmerston l. örvendhet, hogy többet nyert, mint tulajdonkép reménylenni bátorkodék, mert a főnebbi engedvény által alapjaiban van megrendítve a hunkiar-skelessii szerződés, és minden aggály megszűnik egyszersmind, melly a miatt 's illetőleg megújítása tekintetébül származott. E' siker egyébiránt nem igen leend inyökre a francziáknak. Kérdés azonban, hogy a hunkiar-skelessii szerződés helyébe állított új szövetekezés tartós leendhet e, miután azt a porta tudta 's megegyezte nélkül köté Angliával az orosz kormány? —

(Huddersfieldi chartista gyűlés. Elegy.) Huddersfieldben nov. 28án mintegy 1500 chartista gyűlt össze, jobbadán segélynyújtás végett a fogoly John Frost számára, ki a newporti zendülést vezérle. Fő szónok Feargus O' Connor volt és bizonyos Richardson Manchesterből, mindketten tagjai a fölloszlatott nemzeti gyűlésnek, mellyet ismét életre szeretnének ébreszteni. O' Connor ezer font sterlinget kívánt Frost ótalmasására 's ez alkalommal keserűn kelt ki az angol drága jogkiszolgáltatás ellen. Szerinte a szegény osztályra minden oldalról inség 's nyomor tekin, míg Manchesterben olly gyártulajdonosok laknak, kik a nemzeti adósság ka atját is le birnak róni. Részletesen említvén, milly sokba kerül a pörlekedés Angliában, végre így nyilatkozik a szónok: Nem gyalázatos állapot az, melly örökös átkunkká készül válni? 'S ki okozza ezt? A whigek. Szándékunk e tovább is eltérni e' merényt? (Nem! Nem!) Nem, valóban nem; mi átláttuk eddigi hibánkat, és magunk szer-

zendünk igazságot részünkre. Mihelyt az általános szavazásjogot megnyertük, mellyért minden pillanatban kész vagyok életemet is föláldozni, azonnal orvosolva leendnek sérelmink. Miért vádolják oly gyakran erkölestelenség miatt a' szegény néposztályt? Azért mert a' gazdagok befolyása jól el tudja palástolni saját erkölestelenségeit. Ha szegényembert ittasulva lel az utcán a' rendőrség, azonnal rugdalva hurezolja őrhelyre, miglen a' részeg gazdagot karjain gyöngéden vezeti lakába. (Tetszés.) Jelszavunk: „Anglia parancsolja, hogy mindenki hiven teljesítse kötelességét!“ — Irlandban Mathew lelkész izgatást kezdte a' pályinkaital ellen, 's csak hamar háromezer követőre talált, kik mindnyájan lemondottak a' szeszes italokkal éléről. Limerickben hatezer ember készült e' társulathoz csatlakozásra. — A' chelseai kocsmban több carlospárti menekvő olly iszonyu inségben él, hogy legfőbb bol-ogságnak tartja, ha ollykor sovány macskasülthez juthat. E' szerencsétlenek Franciaországba, vagy Olaszthonba kívánkoznak 's koldulás által szerezgetnek magoknak utiköltséget. —

Franciaország.

(Részletek a' legújabb elfogatásokról.) A' Moniteur szerint Beraud, ki a' montpensieri merény miatt jött vala gyanuba, vallatásakor sz. Pal utczában mondá lakását lenni. A' rendőrség tehát oda kísérte őt, előtte akarván megmotozni a' kitűzött szállást; de épen midőn indulni akartak, egy papirdarabot vön észre az egyik rendőr, mellyet mindenkép rejtegetni törekvék Beraud. E' papir, következő, a' fogoly által írott, sorokat foglalá magában: „Vetessetek el mindent, mit lakásomban, 12 szám alatt, találtok; a' zárt fesszítetek le. Éljetek boldogul, 's mondjátok barátimnak, hogy, teljesíteni fogom kötelességemet.“ Ez irat következtében azonnal megmotozák a' kérdéses lakást, 's öt töltött bombát, számos egyéb lőszerrel, találtak Beraud szobájában. Több írományt is foglalt ott el a' rendőrség, mik közt titkos társulati napiparancsot is talált, mellynek tartalma mindent meghalad kemény kifejezéseire nézve, mi eddig e' nemben megjelent. Barthélémyről következő részleteket közöl a' Moniteur: „Azen pillanatban, midőn pisztolyát a' rendőrré durrantá Beraud, több arra menő megragadá őt, mire azonnal elejté pisztolyát és tengerész-törét, melly fegyverek öltönye alá voltak rejtve. A' tör két oldala füreszi domzatu volt, hogy annál veszélyesb sebet döfhesse azzal illető tulajdonosa. A' törön, pisztolyon 's töltéseken kívül tárczát is találtak zsebében, 's abban emlékpénzt, melly a' szabadság istennője előtt esküvő katonákat ábrázol e' körirattal: „1790. jul. 14dikén. Szabadon élni, vagy meghalni!“ Ezenkül még néhány irat volt a' tárczában mind legborzasztóbb kifejezésekkel zendülésre és gyilkolásra tüzelő. Barthélémy aranyműves, eleinte azonban asztalosnak mondá magát. Egyébiránt Beraud Antal már 1838 majus 6ikán egy évi fogságra ítéltetik zendítő fölszólítások falra függesztése miatt, 's csak az 1839iki februáriusi közbocsánat következtében nyere vissza idő előtt szabadságát, azóta pedig szabadság-level mellett folyvást Parisban tartózkodék. Különös körülmény, miszerint Beraud 3 hónap előtt öngyilkossá akart lenni, 's egyszersmind egy fiatal lyányt, kivel meghitt viszonyban élt, megfosztott életétül. Jogtanuló volt ő akkor és sz. Jakab-utczában lakott, 1837ki júniusban pedig külön szobát bérelt néhány napra Soly-utczában, a' 2ik emeletben. E' szobába szerelmese megegyeztével, kit őrült öngyilkossági tervében részesülésre tudá bírni, lassankint kőszemet hordott, mindig papírban, hogy valamilyen gyanut ne gerjessen a' házi lakók közt. Jun. 15kén korábban jött e' szobába a' fiatal lyánnyal, mint különben szokása volt, 's mindketten már két óránál tovább voltak elzárkozva e' szobában, midőn a' kőszén-gőz, melly az egész lépcsőn is elterjedt, arra bírta a' gyanuskodó házurat, hogy a' legközelebbi őrállomáshoz sietvén, az ajtót betörteté. A' lyány jéghideg volt már 's mozdulatlanul fekütt az ágyon; Beraud pedig az ablak közelében volt eszmélet nélkül földre terülve. Vallomása szerint épen meg akará nyitni az ablakot, midőn a' szerencsétlen áldozat kinjai miatt elrémült; de erőtlenül összerogyott, mielőtt szabadító szándékát teljesíthette volna. Beraud igen röstelle, hogy újra szoba-hozá e' dolgot a' rendőrség, mivel neveltségessé vél valni a' közönség előtt e' meghiusult öngyilkossági próba miatt. A' montpensieri-utczai merényre nézve azonban folyvást mélyen hallgat, és semmi fölvilágítást nem akar adni a' vallató bíróságnak. Az egész történet bizonyosan olly csekély-szerű, hogy szót is alig érdemel; de a' közönség mégis igen nagyra veszi azt és nem győzi taglalgatni, mire még a' nyilvános és titkos rendőrség is folyvást alkalmat szolgáltat, mert olly zajt támaszt és annyi nyomozással 's vizsgálattal tölti az időt, hogy minden pillanatban a' júliusi zendület megújulását véli várhatni a' közönség. E' tárgynak, valamint mindennek megvan komoly 's egyszersmind neveltségese oldala. Nem tagadhatni ugyan, mikép folyvást több oldalról ármánykodnak a' pártok, és titkos terveket koholnak, mi természetesen a' kormányt méltán aggaszthatja; de tulajdonképi veszéllyel csakugyan nem fenyegetőznek a' pártok, 's a' kormány igen czélszerűleg cselekednék, ha nem tulajdonitna nyilvánosan olly nagy és kitűnő fontosságot e' börzöngéseknek. Ez uttal nem is szólhatni bizonyos rendszeres pártokról, hanem csupán azon emberekről, kik az ügyek mostani helyzetével nincsenek megeléglülve, 's mind megannyi külön érdeket követve egymástól egészen különböző utakon haladnak, ámbár nem tagadhatni, hogy mindnyájan akaratlanul is kezét nyujtanának egymásnak, ha csakugyan kitörésre jutna a' dolog. Republicanusok, napoleonisták és Károly hívei, mind forronganak, 's mindnyájan siker reményével követik a' kitűzött célt, mellyet talán soha nem fognak elérni, mert a' titkos társulatok május 12én annyira zavarba jöttek, hogy sok idő mulik el, míg ismét vezethetni fogják a' népet, vezetők nélkül

pedig semmi veszélyt nem képes eszközölni a' nagy tömeg. E' szerint minden esetre nyugott lehet most a' kormány. —

(Valée tábornagy 2ik hivatalos jelentése.) Valée tábornagy novemb. 30ikáról következő hivatalos jelentést intézte Algírból a' hadministerséghez: „Az utolsó posta elindulta óta sem mi lényegesebb változás nem történt. Mindkét részről erősen folynak a' hadi készületek. Abdelkader fölszólítá már a' benszülőttek törzsökeit, de, mint látszik, szavai nem igen kedvező hatásuk. En részemről minden rendszabályt életbe lépteték, mellyel a' gyarmat sorsát biztosíthatni gondolám. Nyolcz nap óta mindazáltal egyetlen puskalövés sem történt; csupán néhány fosztogató mutatkozott a' laktalan lapályon és egy két malmot folgyujtván ismét tova iramlott. A' benszülőtt és francia lakosoknak megparancsolám, hogy vonuljanak erősitett állomások ótalma alá. Néhány könnyen védhető majorházban megmaradiak a' lakosok, kiket nem késtem ellátni szükséges fegyverrel. A' készületben levő események miatt katonai őszpontosulást rendelék minden fontosabb ponton. Több állomás, melly csupán a' rablók fékezésére vala számítva, most, miután nyílt háboru ütött ki, tökéletesen fölsleggé lön. Egyébiránt többet ezek közül béke idején sem lehetett volna megtartani, mert mocsároknak levén helyezve, télen a' katonaság ki nem állhatandá a' veszélyes léget 's kipárolgást, élelmiszereket pedig több helyre lehetlen is szállítani, mihelyt az utak megromlanak. Oran tartományban még eddig nem üte ki az ellenségeskedés. Guéheneue vezérőrnagy nov. 28iki hivatalos jelentése szerint mindaddig egyetlen puskalövést sem lehet hallani az egész tartományban, 's majd általánoson hiszik, hogy ott a' Ramazan bekeövetkezte előtt nem is fog a' dolog kardélre kerülni. Constantine tartományban Achmet, a' volt bey, a' Guelma vidékin lakó törzsököktől adót törekszik csikarni. Galbois tábornok ezt írja e' tárgyról: „A' constantinei volt-bey, Achmet, zendülésre akará bírni a' közelében lakó törzsököket, 's leginkább rablási ingeröket törekvék fölébresztetni, el akarván hiteitni velök, hogy én távol vagyok, 's az egész tartományból elköltözött a' katonaság. Egészen Merdsor Kahelig nyomult Achmet, hol mult év folytában táboroztam, és a' guelmai kerületből számos nyáját hajtatott el. Az ottani nép fegyvert ragadott, 's üldözöbe vevé a' rablókat, de nyájait nem kaphatá vissza, ámbár több lovasit konczolá föl a' beynek. Most az ammereket 's egyéb szomszéd törzsököket fenyegeti Achmet, kik már segélyért küldöttek hozzám, és előleg is a' sidi tamtami táborig vonultanak, hova holnap vadász-csapatot szándékom küldeni ótalmukra.“ Egyébiránt Constantine tartományban tökéletes esönd uralkodik, mi abból is kiviláglik, miszerint a' jószágberlet e' tartományban most is folyvást gyümölcsözőbb leszen, mivellegé bizonyítja, mennyire biznak ótalmunkban a' benszülőttek. Azon vihar, melly e' hó közepén a' földközi tengeren dühöngé 's a' francia partvidéken olly nagy károkat tön, az afrikai partokon is kinéltellenül pusztíta. Több hajó darabokra zuzaték a' part sziklak közelében. Katona azonban nem veszté a' vihar által életét, és a' károk kipótoltatására már czélszerű parancsokat adék. Algíri magányos levelek mindazáltal, a' tábornagy biztatási daczára is meglehetősen aggasztók. Algírban különösen félnek, hogy a' 26 ezer főnyi mór lakosság fegyvert emelend a' francziák ellen, mivel örömet épen nem palástolá, midőn Abdelkader háboruüzenete köztudomásra jutott. A' Ramazan ünneplése igen sok mórt még inkább fölhevíté. Iratok keringtek a' mór lakosság közt, mikben szentül ígérték, hogy a' Ramazan után vége leend a' francia uralkodásnak Afrikában, 's ugyane' napon fényes szertartással foglalandja el Algirt Abdelkader, őszvére pedig Babazun forrásból fog inni, és azonnal összerogyani; de Abdelkader győzelmé a' hitlenek fölött mégis szilárdul meg leend alapítva. A' városban 's kapuk alatt néhány arabot elfogatott a' rendőrség. Az őrállomásokat jobbadán francziák tartják elfoglalva, mert a' benszülőtteknek nem hihetü. Egyébiránt mégis igen valószínűnek mondják, kik az algíri arabok gyáva jellemét ismerik, hogy nyíltan nem merészlendnek kitörni, az emir valamely elhatározó győzelmé előtt. —

(Abdelkader fenyegető nyilatkozata.) Algíri magányos levelek szerint a' francziák bibani katona-sétája annyira fölzigatá a' kabylok bosszuszomját, hogy még Abdelkader ellen is gyanuskodni kezdenék 's legéleseb vadakkal terhelék őt minden oldalul, mondván többi közt: miszerint tetemes pénzmennyiségért engedé meg a' francziáknak, hogy megjárassák a' bibani vidéket. Abdelkader, minden vad gyanujától meg akarván szabadulni vad alattvalói előtt, szemök láttára összetépte a' tafnai szerződést, 's darabjait szélnek ereszté mondván: „Ime nézzétek, mennyit tartok én a' hitlenek barátságára.“ Tunisba fényes követséget küldé gazdag ajándékkal a' beyhez Abdelkader. E' körülmény oda látszik mutatni, hogy az emir a' beyt háborura akarja ingerleni a' francziák ellen, vagy legalább biztos menedéket szándékozik magának szerezni veszély esetére. Tettét még az is gyanusítja, hogy követsége mindenütt gondosan kerüldé a' francia birtokot. —

Törökország.

Konstantinápoly, nov. 20kán: Abdul-Medzsid szultán az egész ramazan alatt, valamint föls. atyja, folyvást látogatja Bajezid szultán mecsetjét, imádságát végzendő. A' nép-tolongs a' főváros e' pompás negyede felé épen olly nagy, mint tavaly. Az idei ramazan a' tavalyitól csak annyiban különbözik, miszerint a' török hivatalnokok néhány órával naplemenet után látogatják meg tisztszobáikat 's így éjjel végzik foglalkodásikat. — Nov. 17én éjjel-utáni 2 órákor Tophanában tűz üte ki, az ausztriai követségi palota közelében. Szerencsére azonban e' palotára nézve az ellenkező szél a' lángokat másfelé fúvá. Két óra hosszaig tartott a' tűz 's mintegy negyven kalmárbódét 's néhány házat hamvasztá el. Joinville hg visszatért már trapezunti utjából. A' fővárosban folyvást megnyugtató az egészségi állapot. —